

DE SOCIALISTISCHE PARTIJ STAAT OP

Twintig jaar geleden stelde de Socialistische Partij, onze club, een revolutionair beginselprogramma vast. In 'Heel de Mens' beschreven we onze drie socialistische kernwaarden: menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. We beschreven ook onze drie hoofddoelen: (1) Het formuleren van fundamentele kritiek op de kapitalistische wereldorde, (2) Het aandragen van en strijd voeren voor het verwerkelijken van alternatieven voor de korte en langere termijn, (3) Het gesprek en de samenwerking aangaan met iedereen die wil en durft te denken over een betere wereld. Misschien nog wel meer dan de kernwaarden, lieten deze hoofddoelen het verschil zien tussen socialisten en sociaaldemocraten.

Onze kernwaarden bepaalden de afgelopen 20 jaar onze standpunten en ons politiek handelen. Het waren standpunten die op veel steun konden rekenen van de mensen in het land. Tegelijkertijd zijn wij er niet in geslaagd er te zijn voor al die mensen die verandering willen. En dat snappen we. Bij een socialistische beweging horen niet alleen goede standpunten, maar ook een manier van werken. Werken samen met de mensen die verandering willen, op basis van echte kritiek op het kapitalisme, met zicht op een betere toekomst. We schreven dat in 1999 in onze hoofddoelen, maar we handelen daar lang niet altijd naar.

De komende maanden is het tijd om te kiezen wat voor partij we willen zijn. In december kiezen we een nieuw partijbestuur en geven we hen een opdracht mee. Daaraan voorafgaand organiseren we in alle afdeling ledenvergaderingen en zijn er regioconferenties. Nu is de tijd om onze route te bepalen.

Wat ons betreft kiezen we ervoor om een trotse, moedige en bovenal socialistische partij te zijn. De partij die een fundamenteel andere samenleving voor zich ziet. De partij die kiest voor een andere economische orde, waarbij de macht bij het volk ligt en niet bij het kapitaal. De partij die ervoor kiest om haar parlementaire werk in dienst te stellen van de strijd van haar beweging van onderop.

Dit manifest bevat een analyse van de economische en politieke orde waarin wij ons bevinden, een socialistisch alternatief en een manier van werken. Het dient als aanzet voor een discussie in aanloop naar het congres. Het wordt verzonden naar alle afdelingen, het partijbestuur en de congrescommissie. Het staat jou ook vrij dit pleidooi door te sturen onder SP-leden en het te onderschrijven. Als je dit pleidooi deelt en ondertekent sta je in de frontlinie van de socialistische strijd in Nederland. Dat is niet vrijblijvend. Het betekent dat we op je rekenen in de strijd voor een beter Nederland en een betere wereld.

Dit is ons manifest!

Daan Brandenburg (Groningen, afdelingsvoorzitter)

Leon Botter (Vorst, oud ROOD-voorzitter)

Mathijs ten Broeke (Zutphen, wethouder)

Debbie van Dijk (Den Haag, activist)

Mathijs Fiddelaers (Weert, afdelingsvoorzitter)

Hennie Hemmes (Pekela, wethouder)

Lisa de Leeuw (Groningen, oud ROOD-voorzitter)

Nicole Temmink (Amsterdam, gemeenteraadslid)

PLEIDOOI VOOR MOED

Nederland, dat prat gaat op haar redelijkheid, is voor steeds meer mensen een onherkenbaar land geworden. Voor grote groepen is vooruitgang ver weg. De ongelijkheid neemt toe. Het besteedbaar inkomen van huishoudens stijgt al bijna veertig jaar nauwelijks. Wonen, zorg, onderwijs en energie zijn in theorie een grondrecht, maar in praktijk steeds meer een privilege. Alleen in Amerika is de vermogensongelijkheid groter dan in ons land.

Het kapitalisme wint

Sinds de jaren '80 kreeg het neoliberale kapitalisme een steeds grotere greep op onze samenleving. In het neoliberale kapitalisme is de markt het antwoord op alles. De zeggenschap over steeds meer zaken die van onze allemaal zijn, verdween van de mensen naar de bedrijven. Door deze privatiseringen kregen gewone mensen steeds minder te zeggen over hun leefomgeving en de toekomst van hun kinderen. De macht verdween naar de grote bedrijven en hun ondemocratische instituten zoals de Europese Unie. De vrije markt kreeg vrij spel. Waar de markt regeert, verdwijnt democratie.

In Nederland werd dit neoliberale kapitalisme gecombineerd met het poldermodel, dat belooft dat mensen, bedrijven en overheden er samen uit kunnen komen. Dat gaat volledig voorbij aan het gegeven dat werkende en werkzoekende mensen en het grootkapitaal fundamenteel tegenstrijdige belangen hebben. De macht van het geld is altijd groter, zeker wanneer de overheid liberaal is.

Vakbonden en de sociaaldemocratie gingen mee in het polderen en verschoven hun aandacht van wat goed is voor gewone mensen, naar wat goed is voor 'de bv Nederland'. Strijd op de werkvloer werd ingewisseld voor een plek aan tafel met de bazen. Aan die tafels werd de vakbond steeds minder krachtig. Dit 'meedoen' zorgt al sinds de jaren '80 voor achteruitgang voor mensen: van het akkoord van Wassenaar in 1982, dat zorgde voor loonmatiging en de opkomst van flexibel en onzeker werk, tot het pensioenakkoord van 2019.

Onder leiding van de sociaaldemocraten werden grote privatiseringen doorgevoerd, die ervoor zorgden dat wij onze zeggenschap over onze zorg, energie en ons openbaar vervoer kwijtraakten. Dat, gecombineerd met de politieke strategie van rechts om de staat steeds verder op de achtergrond te dringen, maakt dat het kapitaal volledig vrij spel heeft.

De gevolgen hiervan zijn elke dag zichtbaar. De winsten die we als samenleving maken, met onze grondstoffen, ons kennis en onze werkkraft, zijn voor de bedrijven. De risico's laten de bedrijven bij de democratie liggen. Economische crises worden gepresenteerd als natuurrampen, terwijl ze het gevolg zijn van politiek handelen. Vervolgens worden ze gebruikt om onze democratie nog verder af te breken.

Extreemrechts wint

De opkomst van extreemrechts valt deels te verklaren door het succes van het neoliberale project. Juist de mensen die de afgelopen decennia niet profiteerden van de economische groei, wisten zich niet gezien door de politiek. Achteruitgang en bestaansonzekerheid leiden tot angst en verbittering. Stemmen werd voor deze mensen de enige manier om hun woede over te brengen. De echte vijand –het kapitaal– is onzichtbaar.

Wie je wel ziet, zijn mensen die nog minder hebben dan jij. Mensen die vluchten voor oorlog of geweld, of mensen die doelbewust hierheen worden gehaald om te concurreren op de arbeidsmarkt en de lonen te drukken. Het zijn mensen die lijden onder hetzelfde kapitalisme als jij, maar worden gepresenteerd als de vijand. Het kapitalisme verdeelt de gewone

mensen, en heerst. Extreemrechts is de ideale bliksemafleider voor de macht van het kapitaal.

Maar de opkomst van extreemrechts valt ook te verklaren door de daden en houding van links. Lange tijd werden elke trots op eigen land, alle kritiek op Brussel en zorgen om migratie door “links” beantwoord met een beschuldiging van nationalisme of racisme. Mensen die zich een vreemde voelen in hun eigen wijk, waar de onderlinge samenhang verdween en de verloedering toesloeg, kregen een morele vingerwijzing. De linkse elites vervreemden van hun eigen achterban. De werkende klasse werd rechtstreeks in de armen gedreven van extreemrechts.

Hoe gaan de socialisten winnen?

Na jarenlange neoliberale indoctrinatie lijkt het soms alsof het niet anders kan. Oud en jong staan tegenover elkaar op grond van een vermeend generatieconflict. Onderklasse en middenklasse op basis van culturele verschillen. Allochtoon en autochtoon op basis van afkomst. De afstanden lijken onoverbrugbaar.

Maar dat zijn ze niet. Er is een alternatief. Echte verandering kan er komen als we de moed hebben de macht te tartten en aan te vallen. Het socialistische antwoord is dat we bouwen aan een beweging die de mensen strijdbaar, trots en machtig maakt. Een beweging verbonden door klasse, ongeacht achtergrond, opleiding, gearrdheid of huidskleur.

Echte verandering dwingen we alleen af als we mensen in beweging krijgen. Als het lukt moedeloosheid om te zetten in moed. Als we woede omzetten in actie. Elke kleine verandering die wij afdwingen samen met mensen, kan mensen hernieuwd geloof geven in een andere toekomst. Door strijd creëren we gemeenschappen, trots en emancipatie. Socialisten hebben in al die strijd de taak te verbinden, te scholen en daadwerkelijk te emanciperen. Iedere kleine overwinning die we boeken, is daarom in essentie een overwinning op het kapitalisme.

Het parlement –de plek aan tafel– is daarbij één van de middelen die wij gebruiken. Als spreekbuis om moed te geven aan strijdende mensen. Om alternatieven te presenteren en hoop te bieden op een echt andere toekomst. Geen procentje hier of daar, maar grote alternatieven ingebed in een verhaal. En als instrument om het geluid van mensen in het land rauw en ongepolijst te laten horen.

Dit is de weg van de lange adem en niet die van het snelle succes. En daarin moeten we niet naïef zijn. Collectieve strijd zorgt voor sterke tegenwind voor de macht. Democratisering zal dan ook nooit gaan zonder een krachtige reactie van de zittende macht. Daar moeten we niet van schrikken, dat moeten we zien als compliment, als een aanmoediging

Wat wij willen is helemaal niet meer dan normaal. Wij willen dat mensen zelf iets ze zeggen hebben over hun buurt, school, universiteit, werk en land. Niet anonieme aandeelhouders. Wij willen fatsoenlijke bestaanszekerheid waarbij je medemens geen concurrent is. Een samenleving waar de plek van je wieg niet bepaalt hoe gezond je bent en welke kansen je krijgt. Een wereld waarin ook toekomstige generaties kunnen leven omdat het klimaat niet onderschikt is aan bedrijfsbelangen.

Het is aan ons om die wereld te bevechten. Om de wereld te winnen is een lange adem nodig. Elke keer dat we vallen moeten we samen opstaan. Onze knieën afvegen. Net zo lang tot we winnen.

Het karakter van de Socialistische Partij

Om deze grootse taak aan te gaan vraagt dat om een visie op de organisatie van onze partij, het middel in handen van mensen om hun toekomst vorm te geven. Dit is onze visie daarop.

1. Wij organiseren en emanciperen.

Wij zijn socialisten. Om de wereld fundamenteel te veranderen is er strijd nodig van een hele sterke beweging van, voor en door de mensen. En een hele lange adem. Wij zijn geen praatfabriek, wij organiseren de fabriek. Op alle plekken waar de verrotting van het kapitalisme naar boven komt, brengen wij mensen bij elkaar. Daar gaat hun woede hand in hand met het goede dat ze doen. We zetten moedeloosheid om in moed. We gaan de strijd aan voor alternatieven. Een ieder die durft te denken én te werken aan socialistische alternatieven is onze bondgenoot.

Wij zijn socialisten. Wij weten dat veel kleine veranderingen uiteindelijk de wereld veranderen. Maar ze doen nog iets veel belangrijkers. Wanneer mensen samen strijden voor iets dat hen aan het hart gaat, creëert dat gemeenschap. Als ze voelen dat ze gezamenlijk dingen kunnen veranderen, als ze ervaren dat ze samen machtig zijn, dan creëert dat zelfbewustzijn. Als wij mensen daarin kunnen steunen en organiseren, zijn we wat een socialistische beweging moet zijn: een emancipatiebeweging. En dan breken we resoluut, van onderop, met het neoliberale en individualistische denken dat we alles zelf maar moeten oplossen. Elke kleine verandering die wij afdwingen samen met mensen, is in essentie een overwinning op het kapitalisme. Wij zijn een emancipatiebeweging die mensen invloed terug laat pakken op hun werk, in hun buurt en op hun school. Een beweging die mensen strijdbaar, trots en machtig maakt.

De partij stelt haar partijorganisatie volledig ten dienste van die strijd. Van ons campagneteam dat ondersteunend is aan onze lokale strijd, via het scholingsteam dat daartoe de hele partij opleidt en ondersteunt, tot het wetenschappelijk bureau dat de inzichten en inspiratie biedt voor effectievere strijd.

2. Wij vertegenwoordigen het volk.

Wij zijn socialisten. Het parlement is altijd ondergeschikt aan onze strijd op straat. We zien het parlement niet als heilig doel, maar als slechts één van onze middelen. Dat geldt ook voor besturen. Wij gebruiken het parlement om moed te geven aan de mensen. Om rauw en ongepolijst de verhalen te vertellen van mensen die nooit worden gehoord. Wij maken politiek persoonlijk. Als politieke keuzes mensen hard raken in hun dagelijks leven, zal daar altijd een aanklacht uit de samenleving tegenover staan.

Wij zijn socialisten. We begrijpen dat de omgeving waarin je je bevindt, je vormt. Wij begrijpen dat parlementarisme op de loer ligt zodra je er onderdeel van bent. Wij weten dat het parlement alleen een middel kan zijn, mits we het als zodanig hanteren. Daarom scherpen we ons als volksvertegenwoordigers voortdurend aan de praktijk in de wijk, op de werkvloer en de wereld om ons heen. Dat wij samen met andere partijen in een parlement of coalitie zitten, betekent niet dat deze partijen onze vrienden of collega's zijn. Wij zijn niet zoals zij. Wij willen niet worden zoals zij.

Wij zijn socialisten. We doen het niet voor onze carrière, voor de centen of voor schouderklopjes. We zijn geen standpuntenmachine. We hebben geen parlementair

waterhoofd in onze partijdemocratie. We geloven niet heilig in compromis en concessie. Onze volksvertegenwoordigers staan in dienst van onze afdelingen en de partijorganisatie. Zij worden daarmee van onderop, via onze afdelingen en de partijraad, gevoed en gestuurd door de verhalen uit de samenleving.

3. Wij vallen de macht aan.

Wij zijn socialisten. We nemen de macht de maat en niet elkaar. Onze strijd is altijd origineel. Hoewel een klaagzang over de staat van onze wereld gerechtvaardigd is, zijn humor, spot en satire machtige wapens. Wie niet tegen een stootje kan past niet in onze frontlinie. Als we het goed doen, boezemen we de politieke en economische elites angst in. De macht zal ons bevechten en beschimpen als we beuken op hun deuren. Dan buigen we niet het hoofd, maar gooien we de borst vooruit. Die tegenkracht is onze brandstof en het bewijs dat we op de goede weg zijn.

4. Wij inspireren en laten ons inspireren

Wij zijn socialisten. Wij zijn schatplichtig aan de sociale strijd die voor ons is gestreden, waar we ons nu weer in moeten vechten en die wij in de toekomst moeten beslechten. Het is de morele verontwaardiging die ons drijft en niet onze eigen individuele morele gelijk. Wij doen niet aan morele zelfbevrediging. We moeten iedere millimeter op het kapitalisme her- en veroveren door strijd. Met moed, trots en opofferingsgezindheid. Wij laten ons inspireren door alle helden die ons zijn voorgegaan in de strijd voor een rechtvaardige wereld. Al die ontelbare kleine daden van al die mensen die opstonden, de handen ineensloegen en wonnen. Wij gebruiken hun verhalen om mensen nu te inspireren om in beweging te komen. Zij zijn het die de wereld in het verleden veranderden. Wij zijn het die het in de toekomst moeten doen.

5. Wij zetten door

Wij zijn socialisten. We zullen altijd één keer vaker moeten opstaan dan dat we vallen. We moeten het stof van onze knieën kloppen en doorgaan. Want wie strijdt, kan verliezen. Wie dat niet doet, is sowieso verloren. Bij tegenslag komt het aan op strijdmakker schap. We zijn kritisch op onszelf en op elkaar maar we kunnen op elkaar rekenen. We vallen altijd terug op onze gezamenlijke analyses, alternatieven en activisme.

Wij zijn socialisten. Wij nemen geen genoegen met kleurloos links in de marge van de geschiedenis. Er is een wereld te winnen. Wij weten: alleen met een vastberaden verhaal, een stoer voorkomen en doorzettingsvermogen zijn we herkenbaar voor vriend en vijand.

Wij doen waarvoor we zijn opgericht. Want als wij het niet doen, doet niemand het. Wij zijn socialisten. **Wij zijn de SP.**